

Hans Niemantsverdriet over onderwijshervormingen:

"SvdJ was bijna opgeheven"

Toen Hans Niemantsverdriet begin 1966 - als net afgestudeerde 23-jarige - op de SvdJ begon als docent massacommunicatie, droeg iedereen nog een net pak en een stropdas. Er werd onderwijs gegeven volgens een keurig leerplan. Na de studentenopstanden in 1968 kwam daar verandering in. Hans Niemantsverdriet speelde een belangrijke rol in de democratiseringsbeweging, die de School voor de Journalistiek drastisch veranderde.

Hans Niemantsverdriet groeide op in een gereformeerd gezin, waar stropdas en pak een begrip waren. Elke zondag werd de kerk twee keer bezocht. Hij begon dan ook als een traditionele leraar op een traditonele school: klassen met meisjes in rokken en jongens in colberts, een schoolbel die na elk uur het einde van de les aankondigde, absentielijsten, cijfers en rapporten. Een vol lesrooster voor een verplicht vakkenpakket. Daaronder viel zelfs gymnastiek; de school aan de Palmstraat was een gymnastieklokaal rijk. En elke vrijdagmiddag werd een film gedraaid in de filmzaal. Later werd die zaal de kantine. Het leerplan dat de directie had samengesteld, liet geen ruimte voor persoonlijke keuzes. Zo ging dat ook op middelbare scholen en niemand verbaasde zich er over. Ook Niemantsverdriet niet.

In 1968 werd dat alles ter discussie gesteld. Van een traditonele docent veranderde Hans Niemantsverdriet in een hervormer, wiens opvattingen pasten in de tijdsgeest. Ook zijn uiterlijk veranderde. Hij ruilde zijn nette pak voor jeans en gekleurde hemden. Dit tot grote ergenis van directeur Maarten Schneider. De traditionele opvattingen van de directeur verschilden nogal van die van Niemantsverdriet. Dit kwam onder meer tot uiting bij de eerste eindexamens in 1969. Toen deden studenten een

schriftelijk en een mondeling eindexamen. Voor het mondelinge deel werden zij in de koffiekamer ondervraagd door een groep docenten, onder wie Niemantsverdriet. Vervolgens werden zij nogmaals ondervraagd door directeur Schneider zelf. Schneider stond erop dat Niemantsverdriet een stropdas zou dragen bij de eindexamens. "Daar werd ik opstandig van", zelf Niemantsverdriet nu. "Daarom had ik nog snel, voor de eindexamens zouden beginnen, een beige ribpak gekocht. Toen ik Schneider net voor de eindexamens tegen kwam op de trap, trok hij een gezicht waar de afschuw vanaf droop. "Dat staat nog in mijn geheugen gegrift. Ik moet er nu nog om lachen als ik eraan terugdenk. Sindsdien is de relatie tussen mij en Schneider ernstig bekoeld."

Schneider verweet Niemantsverdriet dat hij oncollegiaal was, omdat hij zich door studenten en mede-docenten "Hans" liet noemen. Ook werd hem verweten dat hij (als 25-jarige) teveel omging met studenten. "De leeftijd van de studenten lag toen hoger dan nu, omdat veel studenten de oprichting van de School hadden afgewacht." Samen met economie-docent Paul Zijlstra hield hij zich bezig met onderwijsvernieuwing. Niemantsverdriet kwam met een brochure over "projectonderwijs". Daarin werd flink afgegeven op het traditionele, "autoritaire" onderwijs. "Het principe van het projectonderwijs was: geen les in

Hans Niemantsverdriet (l) in gesprek met Piet van Ham in 1967, toen docenten en studenten nog colberts en stropdassen droegen

verschillende vakken, maar die onderwerpen behandelen die je tegenkwam als je uitging van maatschappelijke onderwerpen. De eerste lichting mocht met projectonderwijs experimenteren. Voor het eerst was de student vrij om te kiezen. Veel docenten en leerlingen reageerden erg enthousiast op dit experiment. Maar er was ook een groep studenten die niet met de vrijheid kon omgaan en in de verdrukking kwam."

In de strijd om onderwijsvernieuwing, kregen docenten en studenten het bestuur tegen zich. "Dit curatorium weigerde om het nieuwe leerplan, met daarin de regels voor het projectonderwijs, goed te keuren. Met de afwijzing van het nieuwe leerplan, dat speciaal was gemaakt voor het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, zou de overheidssubsidie voor de School vervallen. De nieuwe lichting studenten hoefde dan niet meer te komen." Minder leerlingen zou automatisch minder docenten betekenen:

Niemantsverdriet voelde zich in zijn positie bedreigd. Nadat de Algemene School Vergadering een motie van wantrouwen tegen directeur Schneider ingediende, trad deze af. Ook de leden van het curatorium legden hun functie neer. Zij werden door anderen opgevolgd. "Als dit niet was gebeurd, zou het einde van de school in zicht zijn geweest. Het nieuwe curatorium redde de school en daarmee de toekomst van de 250 studenten."

Toen de school verhuisde van de Palmstraat naar de Ravellaan, stopte Hans Niemantsverdriet met lesgeven. Hij vertrok naar het buitenland. Tegenwoordig werkt hij als freelance-journalist bij de radio voor diverse omroepen (RVU, VPRO, NPS en NCRV).

Femke van der Wiik